

SPRÅKLÄRA

MED 10 MOMENT

AV ULF ESKILSSON

Innehållsförteckning

Inledning	2
Utdrag ur Lgr11	3
Innehåll	4
Metod	5
Loggbok	7
Facit och tips	8
Frågor att utreda tillsammans	13
Tipsfrågor	14
A- och B-sidor	15
25 veckosidor	35
Extra	60

INNEHÅLL

A-sida 10 sidor

Här introduceras ett grammatiskt begrepp genom en presentation där eleven får öva sig på att känna igen och använda begreppet. Uppgiften för eleven är att hitta ett exempel på begreppet i en mening och stryka under det.

B-sida 10 sidor

På B-sidorna blir det en fördjupning av begreppet. Utgångspunkten är en text om språket för att motivera språkläran, att lära om språket. Uppgifterna handlar ofta om att hitta ord med en speciell egenskap.

10 moment 25 sidor

På de 25 sidorna med de 10 momenten handlar allt om ett givet sammanhang såsom skolämnen och intressen. Det finns en viss progression mellan sidorna, men ibland kan elever välja efter intresse och ibland kan klassen arbeta tillsammans med ett område som är aktuellt.

Extra 11 sidor

Extrasidorna innehåller mallar som eleverna kan använda flera gånger, om eget val av intresse, när de läser böcker samt en självskattning. Här finns även en sida med regler för alla momenten. Det finns också charader och några ytterligare grammatiska begrepp för utökande och fördjupade kunskaper.

Rättning

På A-sidorna finns det facit på sidan. Vik först vid markeringen och lös sedan uppgifterna. Vik slutligen upp och kontrollera svaren.

På de övriga sidorna finns facit separat. Ofta innebär övningarna egna lösningar. Lämpligt då är att kamrater rättar i par, dvs jämför sina lösningar. Att hitta likheter och skillnader är ett bra sätt.

Pedagogen kan också gå igenom sidorna tillsammans med eleverna och på så sätt ge ett ytterligare inläringstillfälle.

Ett annat sätt är att göra ett snabbfacit med exempel på svar som eleverna går fram och jämför med.

Ibland är det bra att samla in elevlösningarna och rätta. Vad behöver klassen och individen utveckla?

”Substantiv” är ord som är namn på personer, grupper, platser, naturföreteelser, djur, växter, saker, ämnen, tillstånd, känslor och aktiviteter.

Stryk under substantiven i meningarna.

Grisen grymtade högt i svinstian.

Tåget hade avgått på bestämd tid.

En akrobat hälsade publiken välkommen.

Bättre en fågel i handen än tio i skogen.

Zlatan skruvade bollen i mål.

Glädjen i klassen var stor.

När du rider använder du oftast sadel och träns.

Mamman stängde av tv:n och såg argt på dottern.

Snön yrde från skidorna.

I simhallen ekade ljudet av glada röster.

Hunden nosade i den gula snön.

Bullarna luktade kanel och socker.

Flickvännen ringde mitt i natten.

Ballongen lyste som en prick på himlen.

Min klass är skolans bästa!

Vik facit

Grisen, svinstian

Tåget, tid

akrobat, publiken

fågel, handen, skogen

Zlatan, bollen, mål

Glädjen, klassen

sadel, träns

Mamman, tv:n, dottern

Snön, skidorna

simhallen, ljudet, röster

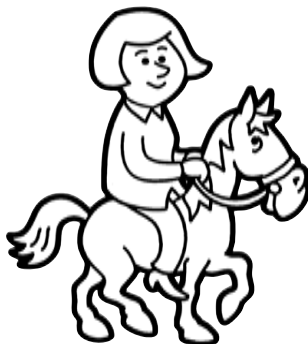
Hunden, snön

Bullarna, kanel, socker

Flickvännen, natten

Ballongen, prick, himlen

klass, skolans

Datum:

Namn:

Datum:

Familjen är på bilsemester i Tyskland och värmen är olidlig. Alla svettas och shortsens klämma mot benen. Det är dags för en riktigt stor glass. Pappan och mamman går först, med älgkliv mot den lilla kiosken. Väl framme kan de inte läsa vad som står på skyltarna, och glassförsäljaren kan inte ett ord engelska. Föräldrarna börjar peka och gestikulera, men försäljaren ser oförstående på dem. Då lutar sig sonen fram bakom sin mamma och säger "Wir möchten Eis haben, bitte." ("Vi vill gärna ha glass, tack." – på tyska.) Föräldrarna tittar förvånade på sin son. Hur hände detta?

Kalle har precis börjat läsa tyska i skolan. En av meningarna Kalle hade i läxa förra veckan var just den mening han sa till glassförsäljaren. Och det fungerade! Kalle känner sig stolt. Tänk att han kunde få glassförsäljaren att förstå vad han ville, helt själv, utan mamma och pappa. Han har lärt sig något som ingen annan i familjen kan. Han känner sig faktiskt rätt cool.

Precis som när bebisar lär sig sitt modersmål, får Kalle i skolan lära sig ord efter ord, mening efter mening och sakta så byggs språkkunskaperna upp. Han skapar ett nytt ord-förråd. Men det finns en skillnad: Kalle måste kunna grammatik. När bebisar lyssnar på sin omgivning får de en känsla för hur språket fungerar. Allt sköts automatiskt. Men för Kalle, som lär sig ett nytt språk, blir det svårare. Han måste först lära sig språkets strukturer, som en husritning. Hur man tar ett ord som "glass" och säger det i massa olika meningar. Jag vill ha glass; vi åt många glassar; jag spillde ut glassen. Sedan, efter mycket övning, kan det komma automatiskt. Som när Kalle räddade sin familj från missförståndet utanför glasskiosken. Och det är coolt.

"Adjektiv" är ord som beskriver hur någon eller något är eller ser ut. Du känner igen ett adjektiv på att du kan komparera det. Alltså jämföra.

Hitta ordet i texten, stryk under det och komparera det sedan på strecken.

Namn:

glad	gladare	gladast
olidlig	_____	_____
stor	_____	_____
lilla	_____	_____
cool	_____	_____
stolt	_____	_____
_____	svårare	_____

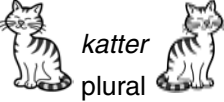

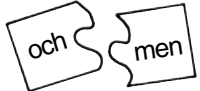
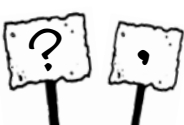

Beskriv dig själv med två olika adjektiv och komparera orden:

_____

_____

Datum: _____
Namn: _____

<p>Substantiv</p> <p>katter plural obestämd form</p>	<p>Skriv fem substantiv som finns i London. Orden ska vara i plural och i obestämd form.</p>
<p>Verb</p> <p>surfade preteritum</p>	<p>Skriv fem verb som man gör i Frankrike. Skriv verben i preteritum - dåtid.</p>
<p>Adjektiv</p> <p>glad gladare gladast</p> 	<p>Skriv fem adjektiv som beskriver Rom.</p>
<p>Pronomen</p> 	<p>Byt ut de markerade orden mot personliga pronomen.</p> <p>Fransmännen kör på höger sida. Bergen var höga i alperna. Inlandsisen smälte. Donau ringlade sig fram.</p>
<p>Räkneord</p> <p>ETTUSEN</p>	<p>Skriv höjden med bokstäver. Kebnekaise 2103 m ö h _____ Galdhöpiggen 2648 m ö h _____</p>
<p>Konjunktioner</p> <p>bindeord</p>	<p>Sätt ihop meningarna. Sverige är störst till ytan i Norden. Finland är större än Danmark.</p>
<p>Skiljetecken</p> 	<p>Sätt ut skiljetecken och stor bokstav. Läs texten och när du andas är det skiljetecken.</p> <p>europa är en stor världsdelen norden ligger i norra delen av europa ryssland ligger i den östra delen och är också en del av asien</p>
<p>Stavningsregler</p> 	<p>Vi lånar ord från andra språk, det blir lånord eller importord. Vilka språk kommer orden från?</p> <p>jojk pizza offside assiett tacos bumerang</p>
<p>Satsdelar</p> <p>Predikat: Vad gör någon? Subjekt : Vem gör det?</p>	<p>Ta ut subjekt och predikat i meningarna. Skriv s och p under. S+p</p> <p>Inlandsisen förändrade bergstopparna. Floderna tar med sig sand.</p>
<p>Alfabetet</p> <p>A ndorra B ∞</p>	<p>Skriv fem länder i Europa i alfabetisk ordning.</p>

”Interjektioner” är ord du använder när du vill uttrycka en stark känsla, hälsa på någon eller kommunicera andra ljud.

När man skriver en interjektion i en mening sätter man ofta ett komma (,) eller ett utropstecken (!) efter.

Skriv meningar med interjektioner.

Uttryck en stark känsla.

Exempel: **Hurra**, vi vann!

1. _____

2. _____

3. _____

Hälsa på någon

Exempel: **Hej**, min vän.

1. _____

2. _____

3. _____

Härma andra ljud.

Exempel: **Tick-tack**, sa klockan.

1. _____

2. _____

3. _____

Datum:

Namn: